ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

№1(2)
2026

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 444 sahifa, 20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Doniyorov S. M. –"Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash 16
Akramova Dildora Ergashboy qizi

Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati 21
Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi

O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari 25
Sobirova Nilufar Azimboy qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish 29
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari 32
Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari 37
Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharafova Shahinabegim Saidabbos qizi

Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari 41
Ibodullayeva Munira Atabek qizi

Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi 44
Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna

Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education 49
Abira Bakhramova

Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar 54
Artikova Gulnoza Xasanovna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari 57
Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna

Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari 60
Meyliqulova Manzura Abdullayevna

Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL 63
Noila Mustafoyeva

Tarixiy obidalarning restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi 67
Ochilov Davron Bahodir o'g'li

Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi 72
Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi

Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi 76
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li

Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati 80
Rajabova Matluba Toshkentboy qizi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari 83
Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi

Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri 86
Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna

Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi 90
Tashimov Nurlan Erpolatovich

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida 94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi

O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi 98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna

Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера 101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи

Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект 107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна

Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений 111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржонова Мохира Илхомжон кизи

Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari 115
Artikbayeva Aziza Abror qizi

Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi 118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish 120
Esanova Maysara Umirovna

Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari 124
Feruza Yusupova Akildjanovna

Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari 130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish 134
Umarov Xusniddin

Bo'lajak talabalarning individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish 138
Arslonova Gulsora Kurbonovna

Ona tili darslarida til kompetensiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish 142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 147
Maxliyo Turopova Erkin qizi

Talabalarning kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi 153
Urinova Sabina Shuxrat qizi

Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini 160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna

Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari 163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari 167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi

Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari 170
Avazova Sitora

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorigining asosiy shakllari 173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'iloy Tojiddin qizi

Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashninig ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida 177
Botirova Zohida Doniyor qizi

Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar 180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna

Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida) 184
Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati 188
Karimova Feruzaxon Zakirovna

Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method 191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakillantirish .. 193
Maxmudova Durdona Mirkarimovna

O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari 196
Mutallibjonov Ma'rufjon

Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish 200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi

Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida
ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish 204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi

O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari 207
Norqulova Dildora Shavkat qizi

Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik
faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti 211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish 214
O'roqova Zilola Salomovna

Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati...... 217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich

Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari 221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich

Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va
kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi.. 226
Ravshanova Nargiza Norboyevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish.. 230
S. Irisova

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari 233
Sadikova Dilafruz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish 237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abduraufova Muxayyo Xabibullo qizi

Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv 241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi

Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash:
innovatsion yondashuvlar va tajribalar 246
Toxirova Farida Olimjonovna

Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli.. 251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li

Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash
tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi 254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich

Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining
o'zbek nasridagi o'rni va ahamiyati.. 258
Valijonova Mahzunabonu

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya:
tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari.. 261
Xakimova Sevara Shavkat qizi

STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari....................... 264
Xallokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura

Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.. 267
Moxira Niyozqulova Nuraliyevna

Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi) 270
Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi

Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati 274
Vohidova Ibodat Hurmatullayevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv 277
Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich

Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish 281
Xusanova Dilraboxon Botiraliyevna

Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri 285
Zuxriddin Nasibovich Boboshev

Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari 289
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich

Использование чат-ботов в образовательном процессе 294
Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи

Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана 298
Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна

STEAM технологии в дошкольном образовании 302
Садикова Дилафруз Хусановна

Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы 307
Санакулова Нигора

Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari 311
Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi

Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari 315
Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi

Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari 318
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli 321
Boltayeva Guzal Tolibovna

Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish 324
Ziyayeva Umida Turaxodjayevna

Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari 327
A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li

Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari 333
Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna

Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati 336
Azimova Dilnoza Sherzodovna

Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari 339
Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar 343
Boboqulov Chori Urolovich

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni 348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna

O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari 352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna

"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish 358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi

Inklyuziv ta'lim texnologiyalari 363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna

Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti 366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna

Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida 369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi

Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21st Century 374
Kamoldin Tadjiboyev

Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari 378
Nosirova Dilfuza

Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari 383
Qizlarxon Isomova

Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar 389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna

Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish 392
Shodmonova Madina Otabek qizi

Chiziqli operatorlarning spektral xossalari 398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi

Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari 402
Utayev Z. M.

Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matnni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni 408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi

Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi 413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi

Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari 416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi

Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников 419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна

Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан 423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна

Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari 426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova

Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку 430
Садикова Шоиста Акбаровна

"Узбекский текст в русской литературе XX–XXI веков..." 433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна

Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения....................437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.

Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки....................440
Шарипова Холида Дехкановна

BO'LAJAK TARBIYA FANI O'QITUVCHILARINING KASBIY TAYYORGARLIGI JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI

Nosirova Dilfuza
Guliston davlat pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola "Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari" mavzusini o'rganadi. Muallif, tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarlik jarayonida raqamli texnologiyalarning ahamiyatini va ularning ta'lim jarayoniga kiritilishining nazariy asoslarini tahlil qiladi. Raqamli texnologiyalar, o'qituvchilarning pedagogik ko'nikmalarini rivojlantirish, ta'lim jarayonini samarali tashkil etish va o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada raqamli texnologiyalarning turli shakllari, ularning ta'limda qo'llanilishi, shuningdek, o'qituvchilarning professional rivojlanishiga ta'siri haqida fikrlar bildiriladi. Natijada, maqola raqamli texnologiyalardan foydalanishning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rnini va ahamiyatini yoritadi, shuningdek, kelajakda o'qituvchilarni tayyorlashda innovatsion yondashuvlar zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: tarbiya, ta'lim, raqamli texnologiya, pandemiya, oliy ta'lim, kompetentlilik, axborot, texnologiya, tamoyil, internet.

Abstract: This article examines the topic "Theoretical foundations of the use of digital technologies in the process of professional training of future teachers of education". The author analyzes the importance of digital technologies in the process of professional training of teachers of education and the theoretical foundations of their introduction into the educational process. Digital technologies play an important role in developing teachers' pedagogical skills, effectively organizing the educational process and increasing student motivation. The article expresses views on various forms of digital technologies, their use in education, as well as their impact on the professional development of teachers. As a result, the article highlights the place and importance of the use of digital technologies in the modern education system, and also emphasizes the need for innovative approaches in the training of teachers in the future.

Key words: education, education, digital technology, pandemic, higher education, competence, information, technology, principle, internet.

Аннотация: В данной статье рассматривается тема "Теоретические основы использования цифровых технологий в процессе профессиональной подготовки будущих учителей педагогики". Автор анализирует значение цифровых технологий в процессе профессиональной подготовки учителей педагогики и теоретические основы их внедрения в образовательный процесс. Цифровые технологии играют важную роль в развитии педагогических навыков учителей, эффективной организации образовательного процесса и повышении мотивации учащихся. В статье изложены взгляды на различные формы цифровых технологий, их использование в образовании, а также их влияние на профессиональное развитие учителей. В результате статья подчеркивает место и значение использования цифровых технологий в современной системе образования, а также акцентирует внимание на необходимости инновационных подходов в подготовке учителей в будущем.

Ключевые слова: образование, образование, цифровые технологии, пандемия, высшее образование, компетентность, информация, технологии, принцип, интернет.

KIRISH

XXI asrda uzluksiz ta'lim tizimining rivojlanishi axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'quv jarayoniga faol joriy etilishi bilan bog'liq. Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan ta'lim sohasida foydalanish samaradorligini oshirish maqsadida jamiyat ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy hayotining barcha

jabhalarida asosiy rivojlanish omili sifatida raqamli texnologiyalarni keng foydalanish taklif qilinmoqda. Bundan asosiy maqsad – raqamli texnologiyalar asosida XXI asrda uzluksiz ta'lim sifatini oshirish imkonini beradigan, barcha daraja va bosqichlarda ta'lim olish, shaxslarga teng imkoniyatlar yaratadigan yagona global raqamli ta'lim makonini yaratishdan iboratdir.

Raqamli texnologiyalardan ta'lim jarayonida foydalanish, ya'ni talabalar bilimini oshirish va baholash usullariga mos o'zgartirishlar kiritishni tahlil qilish muhim jihatlardan biridir. Raqamli texnologiyalar talabalar uchun, ayniqsa, yosh avlodning ta'lim olishiga qanday ta'sir qilishiga oid masalalarni o'rganishni hamda talabalarda raqamli kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan turli yondashuvlar samaradorligini o'rganish, samarali usul va vositalarni aniqlash ham muhim masalalardan biri sanaladi.

Ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ijtimoiy va axloqiy jihatlari, xususan, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish hamda raqamli tengsizlikka qarshi kurash kabi masalalarni o'rganish zarur. Bundan fashqari ta'limda raqamli texnologiyalarni rivojlantirish albatta globallashuv jarayonlari bilan uzviy bog'liq. Globallashuv sharoitida talabalarning raqamli kompetentligini rivojlantirish kompleks va ko'p tarmoqli yondashuvni talab qiladigan murakkab ilmiy muammodir. Shunung uchun oliy ta'lim muassalari ta'lim va tarbiya jarayoniga talabalarning raqamli kompetentligini rivojlantirishni innovatsion yondashuvlarini ishlab chiqishi lozim.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda talabalarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda kompyuter va dasturiy ta'minotning asosiy tamoyillarini bilish hamda tushunish, ma'lumotlarni qidirish, qayta ishlash uchun elektron resurslardan foydalanish, elektron hujjatlarni yaratish, tahrirlash, internetda muloqot qilish va ishlash qobiliyatiga ega bo'lish muhimdir.

Talabalarning raqamli kompetentligini rivojlantirishdagi asosiy muammolardan biri texnologiyaning jadal rivojlanishi tufayli bilim va ko'nikmalarni doimiy ravishda yangilab turish zarurati hisoblanadi. Shuningdek, talabalarning turli guruhlari o'rtasida raqamli savodxonlik darajasidagi farqlarni ham hisobga olish kerak.

Raqamli kompetensiya shaxsiy, ijtimoiy va professional maqsadlarga erishish uchun raqamli texnologiyalardan samarali va unumli foydalanish qobiliyatini anglatadi, hamda kompyuter, axborot va media savodxonligi hamda raqamli muloqot ko'nikmalarini o'z ichiga olgan ko'nikmalarni o'z ichiga oladi [6].

Ushbu masalalar bo'yicha mamlakatimiz olimlaridan M.E.Mamarajabov, A.X.Maxmudov, F.M.Zakirova, G.R.Hamrayeva va boshqalar tomonidan tadqiqot ishlari olib borilgan.

Jumladan, M.E.Mamarajabovning dissertatsiya ishida keltirilishicha, "Talabalar bilimini baholash tizimi, o'qitish shakllari va usullarini ishlab chiqish va raqamlashtirishning o'z-o'zidan halokatli oqibatlari sifatida qayd etilgan: yuqori professional kompetensiyalarga ega bo'lgan o'qituvchilarning ishdan bo'shatilishi, lekin raqamli kompetensiyalarni yaxshi bilishi, axborot va ekranning haddan tashqari yuklanishi, kognitiv buzilishlarning kuchayishi, shaxslararo muloqot ko'nikmalarini shakllantirish nuqtayi nazaridan ta'lim muhiti imkoniyatlarining pasayishi raqamlashtirish cheklovlarini yengish institusional tizimni yaratish orqali amalga oshiriladi"[2].

A.X.Maxmudovning ilmiy ishlarida "Raqamli jamiyat va raqamli iqtisodiyotga o'tish davrida oliy ta'limning kelajagi va rivojlanish istiqbollari raqamlashtirish jarayonlari bilan bevosita bog'liq. Bu esa o'z o'rnida jamiyatda ilm-fan va ta'limga raqamli texnologiyalariga asoslangan yangi munosabatlar shakllanishiga asos bo'lyapti", – deb yozadi[5].

F.M.Zakirova va G.R.Hamrayevalarning ilmiy maqolalarida raqamli kompetensiyalar tushunchasi faoliyat samaradorligini oshirish maqsadida inson (fuqaro, ishchi, talaba)ning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan har xil sharoitlarda (ish, bo'sh vaqt, mashg'ulot) foydalanish qobiliyatining o'ziga xos xususiyati sifatida tavsiflanadi[4].

Bu kabi fikrlar xorijiy manbalarda ham keltirilgan: raqamli kompetensiya – bu ish, ta'lim, bo'sh vaqt, jamiyatda ishtirok etish bilan bog'liq maqsadlarga erishish uchun axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan ishonchli, tanqidiy va ijodiy foydalanish deb ta'riflanadi.

D.N.Mamatovning ilmiy ishlarida yozilishicha zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida ta'lim, fan, innovatsiya va ilmiy-tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish faoliyatining uzviy bog'liqligini nazarda tutuvchi "Universitet 3.0" konsepsiyasi joriy etilmoqda. Raqamli texnologiyalar asosida fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini ta'minlash orqali innovatsion texnologiyalarni, texnik vositalarni, fan yutuqlarini joriy etishga zamin yaratadi. Bularning barchasi esa iqtisodiyot tarmoqlarida eng kam mehnat sarfi evaziga jahon bozori talablariga mos sifatli mahsulotlar ishlab chiqarishga asos bo'ladi va bu yuqori iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi [1].

Sh.B.Bekchonovaning ilmiy ishlarida yozilishicha, respublikamizda xorijiy ta'lim tajribalari asosida fanlarning yagona axborot-metodik ta'minotini yaratish imkonini beradigan ta'lim platformalarini yaratish, ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta'lim xizmatlarini rivojlantirish, vebinar, onlayn, "blended learning" texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etishning me'yoriy asoslari yaratildi. "Uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, sifatli ta'lim imkoniyatlarini oshirish, mehnat bozorini zamonaviy ehti-

yojlariga mos, yuqori malakali kadrlar tayyorlash siyosatini davom ettirish” ustuvor vazifa etib belgilandi. Natijada, masofaviy ta’lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida takomillashtirish, xalqaro muassasalar bilan manfaatli ilmiy va ta’limiy munosabatlar o‘rnatishning pedagogik imkoniyatlari rivojlantirildi [2].

Tahlillardan ko‘rish mumkinki, “raqamli ta’lim” atamasi keng qamrovli va umumiy hisoblanadi. Tadqiqot davomida ta’lim sohasidan aynan o‘qitishga oid, ya’ni “didaktika” yo‘nalishida raqamlashtirishning ilmiy-nazariy jihatlari bo‘yicha izlanishlar olib borilgan.

A.Ibrayimovning dissertatsiya ishida yozilishicha, raqamlashtirish sharoitida an’anaviy didaktikadan farqli ravishda “raqamli didaktika” tushunchasini kiritish zaruriyati yuzaga keladi. Mavjud tajribalarni tahlil qilish natijasida “an’anaviy didaktika” va “raqamli didaktika”ni quyidagicha umumiy tasavvur qilish va qiyosiy solishtirish mumkin [3].

An’anaviy va raqamli didaktikani amalda qo‘llash davlat ta’lim standartlariga mos tarzda amalga oshirilishi lozimligi bir qator olimlarning ilmiy ishlarida keltirib o‘tilgan.

Xususan, davlat ta’lim standartlarini kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirish bo‘yicha N.Turdiyev, Z.Sangirova, N.Rahmanqulova, Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligi (MDH) davlatlarida I.Zimnyaya, Y.N. Bondarenko, I.Y.Ipateva va boshqalar shug‘ullanishgan. M.Bond, V.I.Marin, C.Dolch, S.Bedenlier, O.Zavacki-Rixterlar tomonidan o‘qituvchilarning raqamli vositalardan foydalanishi va idrok etishiga oid izlanishlar olib borilgan. Mualliflar cheklangan miqdordagi raqamli vositalardan foydalanishni ta’kidlashadi[5].

TAHLIL VA NATIJALAR

Ijtimoiy tartib va zamonaviy axborot jamiyati talablariga javob beradigan, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda shaxsiy, kasbiy salohiyatni ro‘yobga chiqarishga qodir bo‘lgan yuqori darajadagi raqamli savodxonlik ko‘nikma va malakalariga ega zamonaviy hamda istiqbolli axborot texnologiyalaridan foydalanishga doir tadqiqotlar MDX davlatlari olimlari Beshenkov, Gnatyshina kabilar tomonidan olib borilgan.

Yevropa Ittifoqi darajasida xodimlarning taxminan beshdan bir qismi uydan ishlaydi yoki AKTga asoslangan mobil ish bilan shug‘ullanadi, ya’ni ular asosiy ish joyidan boshqa joyda, noutbuk, mobil telefon yoki i-padda ishlaydi. Ushbu turdagi ish ko‘pincha Shimoliy mamlakatlarda, Daniya, Shvetsiya, Niderlandiyada qo‘llaniladi [4].

Raqamlashtirishning mehnat bozoriga ta’siri quyidagi jihatlar bilan bog‘liq [3]:

- texnologik taraqqiyot natijasida kasbiy tuzilma to‘g‘ridan to‘g‘ri va doimiy ravishda o‘zgarib turadi (har bir yangi texnologiya muayyan jarayonni amalga oshirishning yangi usullarini o‘z ichiga oladi);
- jismoniy, psixologik, ekologik talablar va mehnat sharoitlariga ham yangi axborot texnologiyalari bevosita ta’sir qiladi;
- ishning shartnomaviy va ijtimoiy shartlari, shu jumladan, barqarorlik, rivojlanish va to‘lov imkoniyatlari, texnologiya ta’sir qiladigan institutsional asos va mehnatni tartibga solishga bog‘liq;
- ishchilar va ish beruvchilar o‘z munosabatlarini qanday tashkil qilishiga bog‘liq. Raqamlashtirish natijasida mehnat bozoridagi o‘zgarishlar tuzilmasi 1-rasmdagi kabi ifodalash mumkin;
-

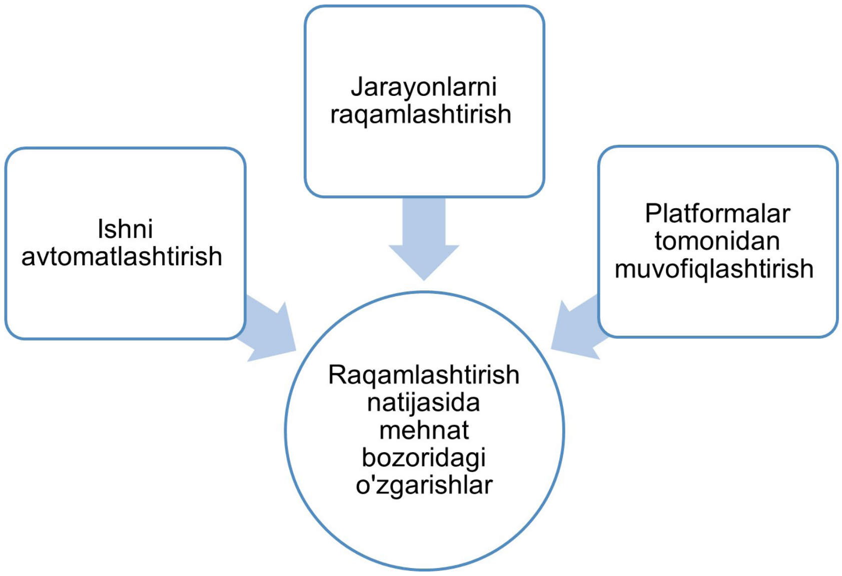

1-rasm: **Raqamlashtirish natijasida mehnat bozoridagi o‘zgarishlar**

- ishni avtomatlashtirish – odamni mashina bilan almashtirish. Mashinalarni avtomatlashtirish hatto sanoat inqilobidan ham oldinroq bo‘lsa-da, raqamli texnologiyalardan foydalanish yanada avtomatlashtirilgan va barcha turdagi vazifalarni avtomatlashtirishga imkon beradi. Avtomatlashtirish mehnat taqsimotini o‘zgartiradi, chunki avtomatlashtirish orqali kasblarning vazifalari mazmuni va ba’zi kasblarning ahamiyati boshqalarga nisbatan o‘zgaradi. Hatto ijodkorlik, muammolarni yechish va naqshlarni aniqlash bilan bog‘liq bo‘lgan odatiy bo‘lmagan intellektual vazifalar ham avtomatlashtirish uchun tobora ochiq bo‘lib bormoqda;

- jarayonlarni raqamlashtirish – raqamli ma’lumotlarni qayta ishlash, saqlash va aloqa qilish imkoniyatlarini oshiradi. Bu asos mehnat unumdorligini oshiradi;

- platformalar tomonidan muvofiqlashtirish – iqtisodiy operatsiyalarni algoritmik muvofiqlashtirish uchun raqamli tarmoqlardan foydalanishni nazarda tutadi. Bular bandlik shartlarini o‘zgartiradi va mehnatni mayda ishlarga bo‘lish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar jamiyatimizni har jihatdan inqilobga olib keldi. Ta’lim sohasi ham doimiy ravishda o‘zgarib bormoqda va raqamli texnologiyalar bugungi ta’lim jarayonining ajralmas qismi bo‘lib, talabalar uchun raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish va ta’limni o‘zgartirish hamda takomillashtirish uchun raqamli texnologiyalardan pedagogik foydalanish kabi asosiy yo‘nalishlarni qamrab oladi.

Raqamli ta’limning muammolari va potensial afzalliklari turli xil.

2021-2027 yillar uchun raqamli ta’lim bo‘yicha harakatlar rejasi, 2018-2020 yillarga mo‘ljallangan birinchi ta’lim harakatlar rejasiga asoslanadi, unda quyidagi ustuvor yo‘nalishlar mavjud:

- o‘qitish va o‘qish uchun raqamli texnologiyalardan yaxshiroq foydalanish;

- raqamli kompetensiya va ko‘nikmalarni rivojlantirish;

- ma’lumotlarni yaxshiroq tahlil qilish va bashorat qilish orqali ta’limni yaxshilash.

Raqamli kompetensiya keng qo‘llaniladigan va tadqiqotchilar tomonidan turli yondashuvlar bilan belgilanishi mumkin bo‘lgan tushunchadir. Ushbu tadqiqotda o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasi – bu ularning AKTdan to‘g‘ri pedagogik tushunish va uning talabalarning o‘quv jarayoniga ta’siridan xabardor bo‘lgan holda foydalanish qobiliyatidir. Olimlarning fikriga ko‘ra raqamli kompetensiya to‘rt komponentdan iborat [2]:

1) axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan foydalanish uchun zarur bo‘lgan texnik ko‘nikmalar;

2) turli xil ish sharoitlarida axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan foydalanish va qo‘llash qobiliyati;

3) axborot-kommunikasiya texnologiyalarini axloqiy muammolari, cheklovlari va qiyinchiliklari uchun tanqidiy baholash qobiliyati;

4) raqamli madaniyatda ishtirok etish va unga kirishish uchun motivatsiya.

Ushbu ta’rifga ko‘ra, o‘qituvchilar raqamli kompetensiyaga, yani axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan foydalanish uchun zarur bo‘lgan texnik ko‘nikmalarga ham qodir bo‘lishi kerak. Turli xil ish sharoitlarida qanday axborot-kommunikasiya texnologiyalarini amalga oshirish kerakligi va qanday qilib o‘z qarorlarini asoslash lozimligini bilishlari kerak.

Shunday qilib, talabalarda raqamli kompetensiyani rivojlantirishning global ta’lim tajribasida bir nechta yondashuvlarni ajratib ko‘rsatish mumkin.

Birinchi yondashuv – raqamli texnologiyalarni ta’lim jarayoniga integratsiya qilish. Bunda raqamli texnologiyalar o‘qitish va talabalar bilimini baholash vositasi sifatida qo‘llaniladi. Masalan, ayrim mamlakatlarda talabalarga istalgan vaqtda va istalgan joydan ma’lumot olish imkonini beruvchi elektron darsliklar joriy etilmoqda.

Ikkinchi yondashuv – raqamli kompetensiyani rivojlantirish uchun maxsus dasturlar va kurslarni yaratish. Bunday dasturlar umumiy ta’limning bir qismi bo‘lishi yoki alohida taqdim etilishi mumkin. Misol uchun, AQSH va Yevropadagi ba’zi universitetlar talabalarga asosiy raqamli ko‘nikmalarni egallashga yordam beradigan maxsus raqamli savodxonlik kurslarini yaratmoqda.

Uchinchi yondashuv – raqamli kompetensiyani rivojlantirish uchun maxsus markazlar va laboratoriyalar yaratish. Bunday markazlar talabalarga zamonaviy raqamli texnologiyalar va vositalardan foydalanish imkoniyatini beradi, shuningdek, o‘quv dasturlari hamda tadbirlarini o‘tkazadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan nazariy izlanishlar tahliliga ko'ra, oliy ta'lim muassasalari talabalarining raqamli texnologiyalarga oid kompetentligini rivojlantirish muhim muammolardan biridir. Bu muammoning paydo bo'lishini kompyuterning amaliy dasturlarini takomillashuvi va global tarmoqning imkoniyatlarini kengayishi hamda unga mos ta'lim platformalari ishlab chiqilganligi bilan izohlash mumkin.

Talabalarning raqamli texnologiyalarga oid kompetentligini rivojlantirish zamonaviy yondashuvlarni joriy etishni taqoza etishini inobatga olib, oliy ta'lim muassasalarining DTS va malaka talablari asosida talabalarning raqamli texnologiyalarga oid kompetentligini rivojlantirishda veb texnologyalardan samarali foydalanish mexanizmlarini ishlab chiqish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Urazova M.B., Eshpulatov Sh.N. Bo'lajak o'qituvchining loyihalash faoliyati. // Metodik qo'llanma. – T.: TDPU Rizografi, 2014.
2. Abdullayeva B. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining axborot kompetentligini rivojlantirishga yo'naltirilgan tayyorgarliginig mazmuni / Boshlang'ich ta'limning dolzarb masalalari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari. – Jizzax, 2019-yil – 6-b.
3. Rustamova N. Media ta'lim va media madaniyat (umumiy o'rta ta'lim muassasalari misolida).– T.: "Turon zamin ziyo". 2016. – 131 b.
4. Nosirova, D. (2023). Bo'lajak boshlang 'ich sinf o'qituvchilari uchun "pedagogik mahorat" darslari samaradorligini oshirishning shart-sharoiti. Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, 2(6), 67-70.
5. Nosirova, D. (2024). Bo'lajak boshlang'ich sinf o 'qituvchilari uchun "pedagogik mahorat" darslarida raqamli texnologiyalar samaradorlikni oshirish vositasi sifatida. Евразийский журнал академических исследований, 4(4), 35-39.
6. Abduraxmonova N.N. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini metodik tayyorgarligini takomillashtirish muammosining pedagogik zaruriyati // Science and innovation international scientific journal volume 1 Issue 8 UIF-2022: 8.2\ ISSN:2181- 3337.2114-2121 betlar.
7. http://scientists.uz/view.php?id=3348http://scientists.uz/uploads/202208/B-432.pdf
8. Abdurakhmanova N.N. Structural and substantive features of improving the methodological preparation of future elementary school teachers for the intellectual development of students // The field of scientific research International scientificonline conference Part 4 November 30th Colletions of scientific works Warsaw 2022. / 115-121 betlar.
9. https://interonconf.org/index.php/pol/article/download/646/607/595

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02	Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07	Ta’limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar koʻchirib bosilganda "Maktabgacha va maktab taʼlimi" jurnali manba sifatida koʻrsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar maʼsul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab taʼlimi" jurnali 26.09.2023-yildan Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi boʻyicha roʻyxatdan oʻtkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.